

Familjerebeller och kravställare som vill leva livet

Så ser morgondagens äldre på kommunal service
och information – nu och i framtiden

Morgondagens äldre – är vi redo för dem?

Vilka är morgondagens äldre och vilka trender och fenomen påverkar deras syn på service, delaktighet, kommunikation och inflytande de närmaste åren?

Konsument- och medborgarservice har i uppdrag att utveckla, samordna och ge service till boende, besökare och företagare. För att kunna göra det behövs en god bild av omvärldens utveckling och behoven hos dem vi är till för. Genom att regelbundet göra medborganalyser och trendspaningar kan vi bättre förutse det oväntade och identifiera kommande utmaningar.

2018 års trendrapport sätter fokus på målgruppen **göteborgare födda 1945–1960**, det vill säga de som idag är 58–73 år gamla. Det är en åldersgrupp som demografiskt är mycket stor i förhållande till andra grupper i samhället. Vi har sammanställt 15 av de viktigaste trenderna som påverkar den här gruppen, för att skapa en bild av deras krav och förväntningar och vilka behov som uppstår ur dem. Men också för att förstå vilka möjligheter och konsekvenser det kan få för Göteborgs Stad.

Rapporten är den tredje i en serie av analyser som tagits fram tillsammans med Kairos Future. De tidigare har belyst förväntningar på Göteborgs Stads service och information kopplat till digitalisering (2016) samt målgruppen unga (2017).

Staden har nu med kraft kommit igång med sitt utvecklingsarbete kopplat till trendrapporterna. Vi har genomfört ett stort antal workshops, trendpresentationer och utbildningar i omvärldsanalys på förvaltningar och bolag de senaste åren. Vi vill bidra med inspiration och perspektiv som underlättar för dig som är med och utvecklar staden att prioritera och fatta beslut utifrån göteborgarnas behov. Hör av dig till oss! Vi har verktyg och resurser för att hjälpa dig att omsätta analysens resultat i handling.

Trevlig läsning!

Rigmor von Zweigbergk
Förvaltningsdirektör

Konsument- och medborgarservice

Åtta strategiska slutsatser

1. Kronologisk ålder är irrelevant

Kommande gruppen seniorer vill inte ge upp sina livsstilsvanor på grund av åldern. De vill njuta av livet, resa och hålla fast vid sina fritidsintressen och sin bil.

2. På mina villkor

Jaget är viktigare än kollektivet. Detta får konsekvenser när en allt större grupp ställer lika höga krav på offentlig sektor som på privata aktörer att leverera service som passar här och nu. De har betalat skatt i hela sitt liv och kräver nu sin del tillbaka.

3. Blivande seniorer är en heterogen grupp

En stor mångfald definierar gruppen, här finns nya familjekonstellationer, stora kulturella skillnader men också en variation i värderingar. Det finns både de som vill fortsätta arbeta och ser det som meningsskapande, och de som inget hellre vill än att lägga arbetslivet bakom sig men inte har de ekonomiska möjligheterna.

4. Samhället präglas av en ökad polarisering

Ojämlika förutsättningar riskerar att ackumuleras över livet och blir tydligare på äldre dar. Två göteborgare födda samma år kan ha vitt skilda levnadsvillkor under sin ålderdom. De som inte har haft en stabil och lång livsinkomst, exempelvis deltidsarbetande kvinnor och utlandsfödda, kommer inte att ha samma förutsättningar till att njuta av ledigheten efter ett långt arbetsliv.

5. Ny teknologi skapar stora möjligheter

Staden behöver välkomna och nyttja digitaliseringens och den nya teknologins alla möjligheter och göra detta med medmänsklighet, värme och eftertanke. Automatiserade tjänster och artificiell intelligens kan inte bara förbättra livskvaliteten och tryggheten utan också effektivisera välfärden och skapa snabbare och skräddarsydda lösningar för göteborgarna.

6. En lättillgänglig, integrerad och framkomlig stad gynnar alla

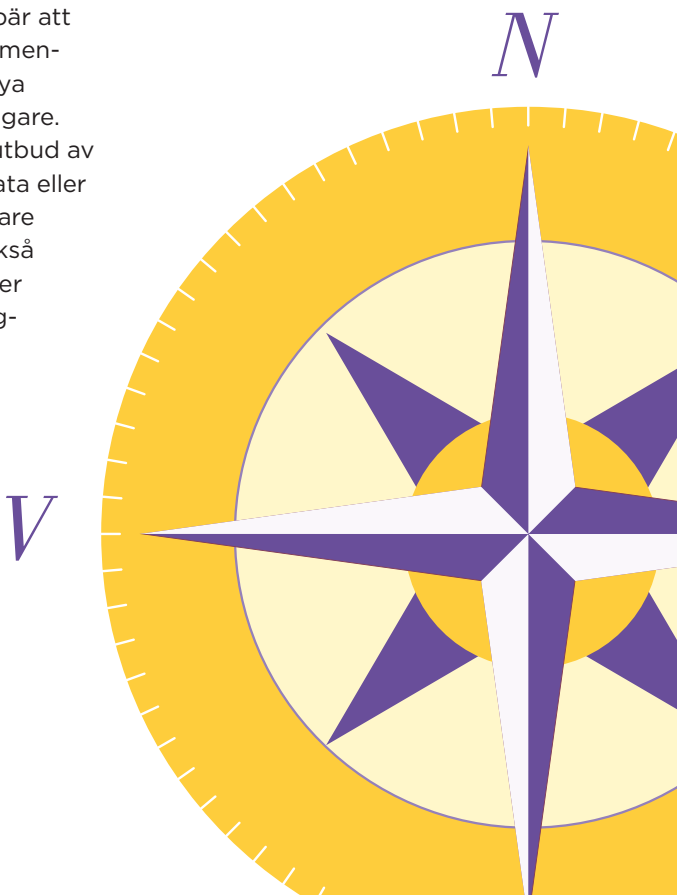
En stad som är planerad att fungera för alla kommer att främja sammanhållningen och göra det lättare för människor i olika åldrar att nyttja stadens utbud. Fler söker sig till nya boendeformer som erbjuder mer än bara tak över huvudet.

7. Fler aktörer måste samsas

När försörjningskvoten innebär att färre bidrar till välfärdens gemensamma resurser förväntas nya aktörer ta större plats än tidigare. Det kan innebära ett större utbud av service och tjänster när privata eller ideella aktörer går in på tidigare kommunal mark. Det kan också medföra en risk för situationer av konkurrens och gränsdragningsproblem.

8. Snart är vi alla digitaliserade

Internets pionjärer börjar närma sig pensionsåldern. Kraven på digitaliserade tjänster kommer att öka starkt även från gruppen äldre. De lever redan det uppkopplade livet och vill fortsätta göra så även i framtiden.

Trendkartan

- vart är vi på väg?

Vad är egentligen en trend? Vi definierar begreppet som "en större allmän förändring". Det är ett nytt beteendemönster som sakta växer fram under en viss tidsperiod. En trend börjar med en tanke, idé eller ett beteende som accepteras av fler och fler människor. Det är en stabil, långsiktig förändring i samhället när det gäller ekonomi, demografi, värderingar, intressen eller konsumtionsmönster. Med stabil och långsiktig menas att det finns tydliga tecken på att denna förändring äger rum redan idag och att förändringen håller i sig på längre sikt.

I vår omvärldsanalys började vi med att identifiera de viktigaste förändringarna som påverkar människor som är födda 1945–1960, det vill säga de som är 58–73 år idag (2018).

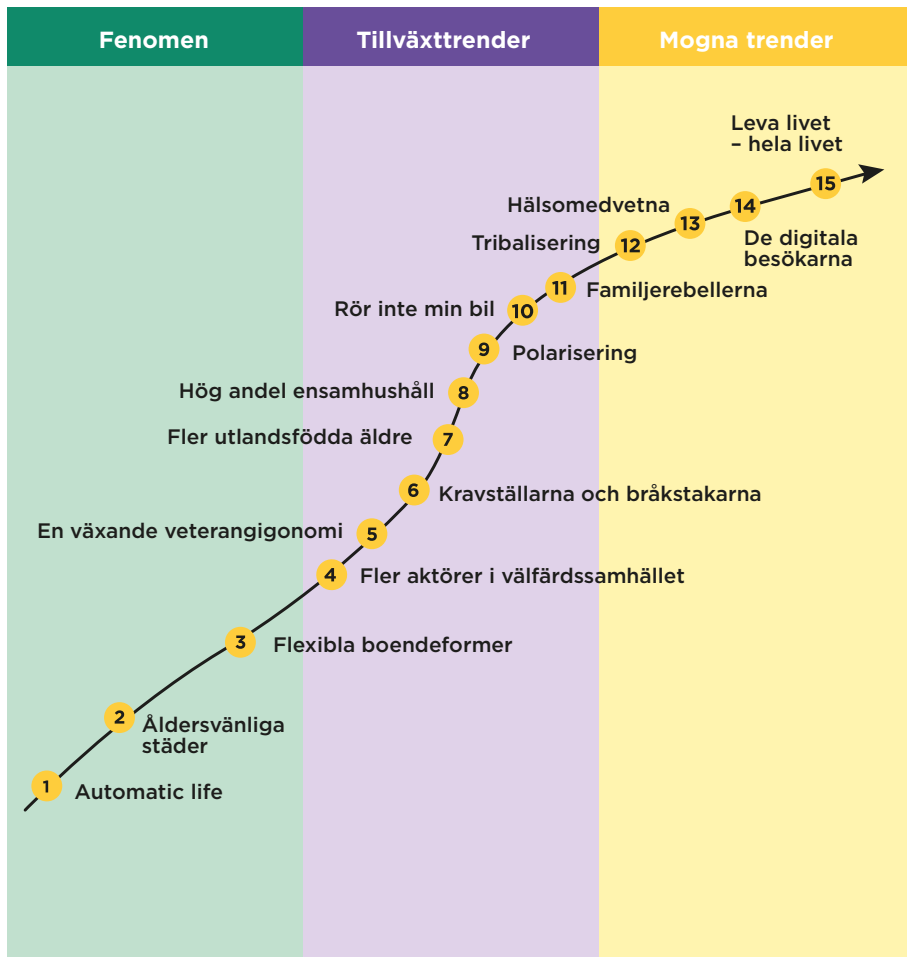
Vi har ställt oss tre viktiga frågor:

- » **Vad är det som händer?**
- » **Varför händer det?**
- » **Vad innebär det för Göteborgs Stad?**

Vi har utgått ifrån över **100 trender i Kairos Futures trendbibliotek**. Genom djupintervjuer, workshops och samtal med både experter och personer ur målgruppen har vi gjort en prioritering där vi mejslat fram **15 relevanta trender**. Vi har sedan kategoriserat dem i tre grupper:

- » **Fenomen.** Utvecklingsspår som är nya och "fenomenartade", det vill säga fortfarande osäkra och oetablerade som trender och som vi behöver bevaka.
- » **Tillväxttrender.** Trender som etablerats, som har en tydlig och klar tillväxt och som vi behöver planera inför.
- » **Mogna trender.** Trender som är etablerade och ofta välbekanta sedan en längre tid, som vi ser konkreta exempel på i omvärlden. Har vi inte redan hanterat dessa så är det hög tid för att inte komma på efterkälken.

Göteborgs Stads trendkarta 2018, fokus på seniorer

Fenomen

1. Automatic life

Utvecklingen mot smarta hem och automatiserade tjänster blir allt mer framträdande. Tjänster som håller koll på energianvändning, belysning och de boendes fysiska och psykiska status med mera ökar dramatiskt. Servicerobotar som klipper gräs, dammsuger, umgås och bistår på äldreboenden, museum, sjukvård och så vidare blir vanligare. Teknikutvecklingen på området går snabbt och åldersgruppen driver på med en önskan om att leva mer självständiga liv. On demand-tjänster, det vill säga beställningstjänster på nätet utan direkt väntetid, är stort och kan revolutionera livet för äldre.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Teknikutvecklingen kan leda till en enklare vardag för göteborgarna. Den innebär också en möjlighet att effektivisera offentlig sektor och skapa mer tid till det mänskliga mötet. Det är dock viktigt att kontinuerligt arbeta med eventuella etiska dilemman, där avväganden kan behöva göras mellan integritet, tillsyn och trygghet. Staden behöver fortsatt vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera personal med rätt kompetens. Inte minst blir det viktigt för att säkerställa att alla får tillgång till det utbud som finns.

2. Åldersvänliga städer

När seniorerna blir allt fler samtidigt som urbaniseringen fortsätter, strävar fler samhällen efter att bli bättre på att möta äldre invånares behov. En åldersvänlig stad organiserar stadsmiljön så att den är trygg och tillgänglig för alla och att det mesta som behövs för en enkel vardag finns nära. Åldersvänlig design i städerna kan till exempel vara lättillgänglig kollektivtrafik, breda stigar och trottoarer eller taktillvägledning vid vägkorsningar. Det kan också handla om att skapa möjligheter för sociala och trygga aktiviteter i stadsrummet, gemensamma platser att äta på, organisera promenadgrupper eller erbjuda ungdomar lägenheter på äldreboenden i utbyte mot att vara stöd till äldre under några timmar i veckan.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Staden måste arbeta med den upplevda och faktiska tryggheten på gator och torg. Fler insatser behövs även för att bryta isolering genom att skapa en bredd av mötesplatser och aktiviteter för invånare i staden. Äldre göteborgare vill allra helst bo hemma och klara sig själva, enligt kartläggningar som Senior Göteborg har gjort. Många ser att boende och närmiljön bör utformas för att möjliggöra detta. En åldersvänlig stad behöver involvera äldre i vilka förbättringar som behövs för att få en djupare förståelse för att staden ska fungera för alla åldrar, men också erbjuda nya och smartare samhällstjänster.

3. Flexibla boendeformer

Den kommande generationen äldre är friskare och aktivare och har större och mer komplexa krav på sitt boende än tidigare. Boendet är mer än tak över huvudet, det är också en plats för gemenskap och såväl fysiska som själsliga behov. I takt med att många fått bättre ekonomi så växer efterfrågan för alternativa boendeformer. Det finns en önskan om att bo blandat, med olika åldrar i generationsboende, kollektivt eller med storfamilj, temainriktat eller delar av tiden utomlands. Olika typer av både privata och offentligt drivna boendeanternativ växer fram där den sociala gemenskapen står i fokus. Flexibla bostäder kan anpassas efter den boendes behov i olika livskeden. Det handlar om att lätt kunna sätta upp en vägg för att hyra ut en del av bostaden, eller ha skåp och skjutdörrar som kan lägga till eller tas bort.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

För att möta nya behov hos äldre behöver Göteborgs Stad, liksom bostadsrättsföreningar, samfälligheter, fastighetsförvaltare och byggare lära sig mer om den kommande äldre generationen och deras behov. Idag finns relativt få boendeanternativ. Vi måste skifta fokus från själva byggnaden till hur man skapar meningsfullhet innanför väggarna. Ur ett jämlikhetsperspektiv får man inte glömma att det också finns en växande grupp utan ekonomiska och sociala förutsättningar att ta kommando över sin bostadssituation, där ett livsstilsboende är en utopi. Där är det viktigt att arbeta med kompensatoriska åtgärder så att inte klyftorna i staden ökar.

Tillväxttrender

4. Fler aktörer vill ta sig an samhällets utmaningar

Andelen människor i yrkesverksam ålder sjunker i takt med att de äldre blir fler i samhället, samtidigt som efterfrågan på sjukvård och äldreomsorg ökar. Om det offentliga inte har kapaciteten att möta den nya generationen äldres förväntningar kommer andra aktörer ta detta utrymme, antingen på egen hand eller i partnerskap med det offentliga. Utöver ekonomiska incitament kan samarbeten med andra aktörer vara ett sätt att få tillgång till ny kompetens och arbetssätt och testa nya idéer, men det kan även innebära att insyn och ansvarsutkrävande begränsas.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Det offentliga behöver hitta nya lösningar för att upprätthålla välfärds-samhället. När utbudet av kommersiella tjänster för äldre ökar och de får tillgång till fler och anpassade insatser så kommer även kraven på Göteborgs Stad att bli därefter. Trenden kan medföra att vissa initiativ riktar sig mer till vissa geografiska områden eller målgrupper. Det kan betyda att det offentliga behöver kompensera mer för service till vissa för att tillgången till tjänster och service ska vara likvärdig för alla.

”

Just det där med att bo på äldreboende, som min mamma gjorde, jag vet inte om jag skulle klara av det riktigt. Jag vill försöka klara mig hemma så mycket som möjligt. Det är klart, om de spelar rockmusik och heavy metal så why not? Jag skulle kunna tänka mig att bo i kollektiv med friska människor om man säger så, men när man blir gammal så har man sina sjukdomar och krämpor och jag vet inte om jag skulle klara av att lyssna på folk som berättar om det.

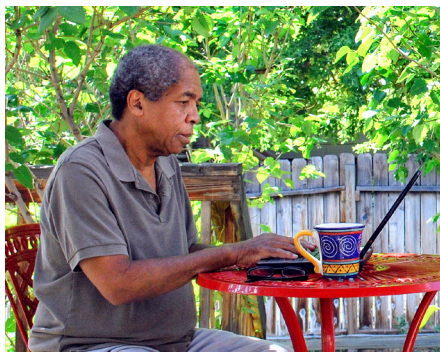
Eija, blivande pensionär

5. En växande veterangigonomi

Övergången mellan den förvärvs- arbetande åldern och pensionärs- åldern tenderar att bli allt mer flyt- ande. Andelen som arbetar efter 65 år har ökat markant de senaste åren. Samtidigt upplever många inom denna grupp att de begränsas av sämre möjligheter på arbetsmark- naden. 25-40 procent säger att de gärna skulle ha arbetat längre om atti- tyderna mot äldre var mindre negati- va. Framför allt är det egenföretagare och personer med lång akademisk utbildning som väljer att vara yrkes- verksamma längre. Närmare hälften av de som arbetar i pensionsåldern gör det som företagare i en ekonomi som internationellt kallas för gigonomi- cs. Det vill säga en frilanskarriär på projekt-till-projektbasis. När detta är en självvald anställningsform innebär det att man kan bestämma själv hur mycket och när man vill arbeta. När det i motsats är en arbetsform som är nödvändig men inte önskvärd, kan det innebära arbetsförhållanden som är svåra att reglera och ha inflytande över som arbetstagare.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Göteborgs Stad behöver inta ett långsiktigt perspektiv och arbeta mer med omställning till nya mindre fysiskt ansträngande yrken med lägre arbetsbelastning. Kommunen behöver säkra positionen som en attraktiv arbetsgivare för alla åldrar, annars kan de äldre och mer erfarna medarbetarna komma att se sig om efter mer fördelaktiga arbetsvillkor inom privat sektor. Många av sta- dens anställda kommer också att byta karriär sent i livet. Dels för att det finns en önskan att prova nytt, dels för att deras kompetens inte längre är konkurrensmässig för nya tjänster. En risk är att klyftorna i samhället ökar om de ekonomiska skillnaderna förstärks mellan de som inte orkar jobba och de som kan och vill arbeta även långt efter pensions- dagen.

6. Kravställarna och bråkstakarna

Kommande generationer ställer mer krav än tidigare generationer. De vet sin rätt, vad de vill ha och de ser till att få det de efterfrågar. Redan på 1960-talet identifierade Tage Erlander att människors krav inte minskade i takt med stigande välstånd, utan tvärtom ökade. Han myntade uttrycket ”de stigande förväntningarnas missnöje”. Den digitala vardagen har förändrat människors förväntningar i grunden. Allt fler blir vana att få saker på sitt sätt och människor tenderar också att ha likartade förväntningar oavsett vem motparten är. De agerar på samma sätt oavsett om det är gentemot en butik, myndigheter, sjukvården eller skolan. Många i målgruppen har stora nätverk och är duktiga på att organisera sig.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Kravställarna tror mer på sig själva och mindre på auktoriteter. Målgruppen kommer att ha svårt för att andra ska fatta beslut om deras liv. Beslut tagna över huvudet på dem är helt uteslutet för den här målgruppen. Därför behöver Göteborgs Stad vara mer transparent i alla sina beslut och verksamheter. Denna målgrupp kommer att kräva insyn och inte nöja sig förrän de har fått ta del av all tillgänglig information. De är insatta och kommer att vilja välja tjänster och service som passar deras behov bäst. Detta förutsätter att det finns en viss valmöjlighet och att staden är öppen för att bli granskad och välkomnar det som ett sätt att förbättra sina verksamheter.

” På något sätt så har deras tålamod blivit lite kortare. – *Ni har inte varit här och städat på min gata!* De kan inte tänka sig att Göteborg växer, att det blir mycket mer folk. Vi har entreprenörer som gör sitt jobb, men de kan inte komma till din gata direkt när du ringer om det. Just de äldre, deras tålamod är mycket kortare.

*Servicevägledare
Göteborgs Stads kontaktcenter*

7. Fler utlandsfödda äldre

Andelen av Sveriges befolkning som är födda i ett annat land än Sverige har ökat från 1970-talet och framåt. Äldre kommer idag från olika delar av världen, från stad eller landsbygd. En del har flytt från krig och har traumatiska erfarenheter med sig. Tanken på att "åldras väl" är ofta förankrad i en västerländsk syn på vad åldrande innebär. Mycket av det som följer med att åldras, att gå i pension eller minskad mobilitet visar sig ofta vara detsamma för personer med utländsk bakgrund som för majoritetsbefolkningen. Men, utöver detta så kan personer med utländsk bakgrund möta språkbarriärer samt marginalisering och låg socioekonomisk status, vilket kan resultera i sämre hälsa men också i problem med tillgång till och användningen av vård- och omsorgstjänster.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

En större mångfald bland äldre invånare gör att stadens verksamheter behöver säkra tillgängligheten, så att alla ska kunna ta del av den gemensamma välfärden. Det är viktigt med ett generationsperspektiv, då anhöriga och äldre kan befinna sig långt ifrån varandra, utifrån vilka kulturella och sociala normer som råder inom grupperna. Vi måste vara uppmärksamma på att den yngre generationen inte drabbas av eventuella förväntningar på omvårdnad som kan finnas i den äldre generationen. Staden kan även behöva rusta för hur nya göteborgare i det äldre åldersspannet ska kunna ta sig ut i arbetslivet.

” Jag kanske skulle kunna tänka mig ett äldreboende som är anpassat till behoven, men inte ett svenskt. Du vet när man blir äldre då glömmar man språket och behöver kanske någon som pratar ens eget språk. Man kanske längtar efter samma mat som när man var ung, och traditionerna blir viktigare så det blir viktigt med aktiviteter som är anpassade efter det.

*Adam, blivande pensionär
med ursprung i Somalia*

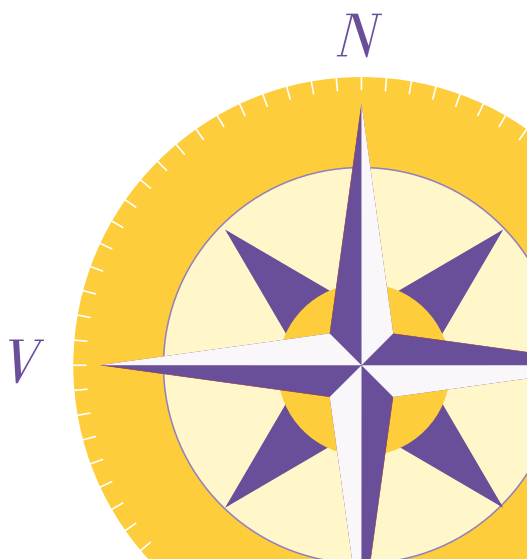
8. Hög andel ensamhushåll

Sverige har en hög andel ensamhushåll. Faktorer som fler skilsmässor, färre antal barn, frivillig barnlöshet samt bättre ekonomi har påverkat antalet ensamhushåll hos den här åldersgruppen. Att bo ensam är nu till större del självvalt. Allt fler ensamhushåll bebos av personer som är i en relation men inte bor tillsammans med sin partner. De är vana vid att klara sig själva och vill ha det så. Problem kan uppstå först om det uppkommer behov av extra stöd i vardagen, vid ett sjukdomstillstånd eller när anhöriga kanske flyttar eller går bort. För individen kan det innebära att man har svårt att hitta sammanhang, vilket kan leda till isolering.

Många som lever ensamma har begränsade möjligheter till emotionellt stöd i vardagen. För ensamboende spelar de sociala nätverken en viktig roll. Att ha många vänner omkring sig och många fritidsintressen tycks ha en dämpande effekt på risken för sjukdom. Framtida låga pensioner riskerar medföra att den här gruppen som äldre hamnar i en ekonomisk ofrihet som leder till ensamhet.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Det kommer bli nödvändigt för staden att fortsätta utveckla och tillgängliggöra både fysiska och digitala mötesplatser. Människor måste kunna hitta enkla, kravlösa och kostnadsfria platser att mötas, finna gemenskap, dela måltider och samvaro på. Många olika aktörer, kommunala, privata och ideella kan förstärka arbetet, arbeta tillsammans och gemensamt säkerställa att det finns ett brett utbud för de som vill delta. För de människor som vill fortsätta att leva i ensamhushåll måste vi kunna erbjuda flera olika alternativ till detta boende. Men det är också viktigt att Göteborgs stad har resurser till att upptäcka när frivilligheten i ett ensamboende övergår till ensamhet.

9. Polarisering

Många i den blivande generationen äldre förväntas leva längre, må bättre och ha ett mer aktivt liv. Å ena sidan ser vi de som har god hälsa, bra pensionsvillkor, har gjort en bostadskarriär och har eget kapital. Å andra sidan finns det de som inte har kunnat tjäna ihop en tillräcklig pension, som mår sämre och saknar ekonomiska och sociala förutsättningar till ett aktivt liv. Ojämligheten ökar och tenderar att befästas längre upp i åldrarna. Ojämligheten leder till olika förutsättningar när det gäller ekonomi, hälsa och umgänge.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Skillnaderna mellan de som har och inte har kommer att öka. Kvinnor, ensamstående, utrikes födda och de äldsta inom åldersgruppen över 65 år löper en särskilt stor risk för att hamna i socialt utsatta positioner. Det kommer bli viktigt för staden att stödja personer med ett tungt arbetsliv bakom sig och se över deras möjligheter att omskola sig till lättare arbetsuppgifter eller underlätta vidareutbildning.

Strategier för hälsosamt åldrande bör rikta sig till alla, men särskilt uppmärksamma behoven hos de med störst behov som grupper med sämre socioekonomiska förutsättningar, låg förankring i samhällslivet och personer som utsatts för marginalisering och diskriminering.

10. Familjerebellerna

När allt fler lever längre och är friska så öppnar det för många fler sätt att vara "äldre" på. Modernisering och stora sociala förändringar har gett människor fler val och färre begränsningar i livet. Kvinnors ekonomiska förutsättningar har stärkts vilket möjliggjort mer självständiga och fria livsval. Kärnfamiljen har tidigare varit en stark norm, men nu träder en mer individualiserad generation in i åldersspannet och med dem en annan syn på familj och familjebildning. Tiden efter pensionering kan upplevas både som en social förlust och en social frihet. Att gå i pension kan innebära nya möjligheter att välja sociala kontexter där det känns tryggt att vara öppen med vem man är.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Nya familjesammansättningar och hushållsformer skapar nya behov. De nya komplexa familjebildningarna riskerar att möta hinder vid fullmaktsförfaranden, vid olika ansökningar och i utformandet av familjeerbjudanden vid kultur- och fritidsarrangemang och så vidare. Familjekonstellationer med svaga biologiska och juridiska band kan även komma att bli socialt och politiskt utmanande. Det blir även aktuellt att se över de boendeformer som erbjuds inom Göteborgs Stad, till exempel att utforma flexibla boenden som inte utgår från cementerade normer kring hushållsammansättning. Det är till exempel relevant att följa utbudet av hbtq-boenden och hbtq-kompetensen i staden behöver säkerställas.

11. Rör inte min bil

De blivande äldre är uppvuxna med bil. Jämfört med tidigare generationer är det fler som har körkort; cirka 90 procent av målgruppen i Göteborg. Det finns därför en förväntan på att kunna använda sin bil även efter pensionen. De är även mer benägna att köpa en ny bil i jämförelse med de flesta andra åldersgrupper. Bilen har varit en statussymbol som står för frihet och individualism och många stärker sin personlighet genom val av bilmärke. Ur ett individperspektiv innebär det livskvalitet att ha möjlighet att delta i samhället på egen hand så mycket som möjligt. Målgruppen blir därför frustrerad över att det blir svårare och svårare att ta bilen in till stan, att det är dyrt, finns för få parkeringar och är krångligt.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Möjligheten att smidigt och tryggt kunna ta sig runt i staden är viktiga aspekter att värna. Riskerna med allt fler bilburna pensionärer är ökade utsläpp och en osäkrare trafikmiljö på grund av sämre hälsa, men även att personer kan bli mer bundna till sina hem om de inte längre klarar av att köra bil. Därför är det viktigt för Göteborgs Stad att stötta målgruppen till att åka mer kollektivt och att kollektivtrafiken är tillräckligt attraktiv, prisvärd och tillgänglig. Självkörande fordon kan förväntas öka mobiliteten avsevärt för äldre – men de är inte här – än.

”

Bilen har varit och är för väldigt många i denna grupp en statussymbol som ger en väldigt speciell frihet. Kan man erbjuda samma frihetskänsla som service utan att man äger en bil? Det tror jag blir en spännande fråga när denna åldersgrupp åldras.

Utvecklingsstrateg, Trafikkontoret

Mogna trender

12. Tribalisering

Dagens samhälle har en högre acceptans för självuttryck. 40- och 50-talisterna har gått i bräsch som de första ungdomsgenerationerna och det borgar för att antalet livsstilar blir fler och fler. Dessa kallas för mikrokulturer, sociala grupper som är centrerade runt ett delat intresse, och är särskilt vanligt i städerna. Det kan handla om grupper med särskilda fritidsintressen, som skateboardentusiaster, seniora gamers eller hantverksvurmare. Men det kan också vara opinionsrelaterade grupperingar som till exempel västlänksmotståndare. Alla med tillgång till internet kan idag ta del av miljontals olika idéer. Den ökande mängden information i kombination med de sociala mediernas algoritmer gör att det uppstår slutna och självförstärkande filterbubblor. Våra egna värderingar förstärks av andra som har samma åsikter.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Tribaliseringen påverkar stadens möjligheter att nå ut till olika grupper. Därför kommer det bli mycket viktigt att arbeta med stadens kommunikation. Att arbeta tillsammans med och genom olika grupper, dela deras berättelser och använda sig av storytelling är viktiga angreppssätt. Specifika grupper fungerar även som innovatörer inom sitt intresseområde och är viktiga att engagera för att utveckla staden. Genom ett mer diversifierat arbete kan fler i befolkningen nås.

13. Hälsomedvetna äldre

Hälsa har under senare år vuxit fram som ett viktigt livsideal för allt fler svenskar. Andelen som motionerar regelbundet ökar, och allra mest i de äldre åldersgrupperna. Det handlar om att satsa på sig själv och sin träning och samtidigt visa upp det för omvärlden. Närmare en tredjedel tar hjälp av digitala hjälpmedel för sin träning och loggar aktiviteterna i appar och träningsprogram. Sociala motionsformer, som vandrings- och träningsresor i grupp ökar. Det märks också en ökad efterfrågan på att få utöva sporter som var vanliga under målgruppens uppväxtår, som till exempel pingis, och på gymmen kommer kraven på schlager och hårdrock i högtalarna. Det är framför allt välutbildade personer i storstäderna som är engagerade i sin hälsa, vilket tyder på att hälsa har blivit en statusmarkör. Klyftan växer därför mellan de som tränar och de som inte rör på sig alls.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Morgondagens äldre kommer att ha högre förväntningar på tjänster och service som gör dem mer självständiga. Det kan medföra högre krav på kommunen att ställa upp med resurser för egen träning. Det blir nödvändigt att erbjuda varierad träning utifrån målgruppens behov; på mötesplatser och på olika anläggningar. Det kan även handla om att tillgängliggöra parker och gång- och cykelbanor för att uppmuntra till mer vardagsmotion, till exempel genom att förbättra belysningen. Stadens största utmaning är att nå dem som idag är inaktiva genom att arbeta mer uppsökande och målgruppsanpassat i människors vardag.

”

Bland 55+ finns det definitivt en tendens av ökad oro för att bli sjuk nu när allt det roliga äntligen ska hända. Barnen är utflugna, pensionen är i antågande. Vågar jag boka den där världsomseglingen? Att bli sjuk nu vore så himla försmädligt. Därför vill man förebygga och göra allt man kan, bara man inte blir sjuk.

Läkare, Västerläkarnas 70+ -mottagning

14. Leva livet – hela livet

Nu kommer generationen som tänker leva livet fullt ut, långt efter pensionsdagen. Den här gruppen uppför sig inte som sina föräldrar, snarare som sina barn. Det finns utrymme för dem att byta spår i livet, kanske skaffa en ny partner, studera på nytt, starta eget eller flytta utomlands. Men till skillnad från barnen har de mer pengar och tid över för konsumtion, förkovran och nöjen. Generations- och åldersgränser är på väg att suddas ut. Morgondagens äldre delar inte samma intressen utan är engagerade i en bredd av olika aktiviteter. Seniorerna har identifierats som en viktig och köpstark grupp. De sparar inte längre pengar på hög till nästa generation utan lever upp sina tillgångar i allt högre grad. De vill fortsätta gå på disco, konserter, bio, teater och allt som de alltid har gjort. De är ju fortfarande unga, eller?

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

De blivande äldre vill ha god och snabb service och bra tillgänglighet till stadens utbud. Det är en målgrupp med tid, pengar och nya vanor. Göteborgs Stad kan behöva möta upp med jämförelsetjänster så att invånarna kan sortera och välja bland stadens utbud på ett effektivt sätt. Det kanske viktigaste för staden kommer bli att få med sig de som inte har resurser, oavsett om det handlar om ekonomiska, sociala eller hälsomässiga. Detta för att säkerställa att alla göteborgare har en likvärdig chans att leva livet och njuta av ålderdomen.

15. De digitala besökarna

När digitaliseringen slog igenom var 40- och 50-talisterna i början av sin karriär. De fick uppleva att rutinuppgifter gick från manuella till digitala, de arbetade med de första datorerna och vara med om internets första trevande steg. Idag är 98% av den här åldersgruppen digitaliserade. Jämfört med dagens unga är dock en stor funktionella digitala användare. De är inte först med att acceptera alla digitala förändringar som sker men de är snabba med att ta efter de yngre. De konsumerar traditionella medier, de kollar väder, betalar räkningar, söker adresser och telefonnummer och liknande, men ser det som tillfälliga besök i en digital värld och de lever inte dygnet runt i den digitala världen som den unga generationen. Det kan fortfarande finnas ett visst motstånd och rädsla för nya användningsområden och ny teknik.

Vad innebär det för Göteborgs Stad?

Med den snabba teknikutvecklingen mot automatisering och robotisering, med robotsamtal och videotjänster blir digitaliseringen enklare även för de som känner sig som digitala besökare. Vi måste tänka att den här gruppen verkligen är med på tåget och inte tveka inför att automatisera och robotisera deras vardag. De förväntar sig att den teknik som de idag använder inte bara följer dem livet ut utan även utvecklas, som den alltid har gjort.

Den blivande äldrepopulationen i Göteborg

Även om gruppen som är födda 1945–1960 har formats av samma trender så finns det olikheter inom den här gruppen när det kommer till värderingar, livsstil och attityder. Med hjälp av Sifos Orvesto Konsument har vi tillämpat en segmenteringsmodell som utgår ifrån olika livsstilar och kommit fram till tre olika profiler för att beskriva den här gruppen.

1. Självförverkligare 38 %

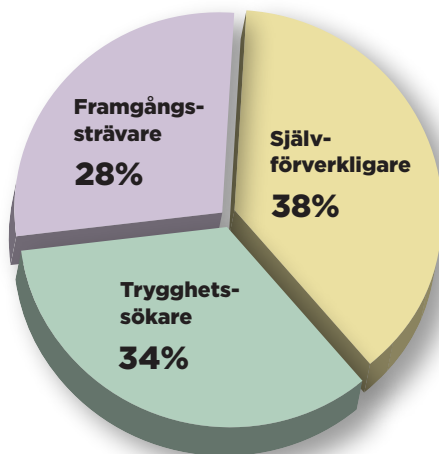
En grupp som präglas av ansvar, fördomsfrihet, jämlikhetssträvande. En medveten medborgare och konsument som styrs av sina inre värderingar och som har ett intresse för politik och samhällsfrågor.

3. Framgångssträvare 28 %

Karaktäriseras av karriär, yttre framsteg och är intresserade av det nya och nyheter. Självuttryck, inflytande och framgång är viktigt och de kan betraktas som smarta konsumenter som shoppar för att må bättre.

2. Trygghetssökare 34 %

En traditionell, plikttrogen och rationell profil som värnar om familjen och grannskapet. Säkerhet, stabilitet och acceptans i gruppen är viktigt.

Så når du fram

I dagens snabba informationssamhälle är det viktigare än någonsin att komma igenom bruset och nå sin målgrupp med budskap som ska förmedlas. Dessa tre profiler kan därför vara användbara i arbetet

med att utveckla kommunikation, bemötande och service till målgruppen. I tabellen nedan kan du få tips på hur du bäst kommunicerar för att möta de olika profilerna.

Självförverkligare

Budskap

Gör det rätta och må bra av det.

Mindset

Inre värderingar

Nytta

Välbefinnande
Holism
Äkthet
Lugn
Lärande

Budbärare

Kreativa
Empatiska
Äkta

Trygghetssökare

Budskap

Gör det vettiga och må bra av det.

Mindset

Gruppens värderingar

Nytta

Säkerhet
Stabilitet
Tradition
Passa in
Acceptans
Rationalitet

Budbärare

Gruppmedlem
Traditionell ledare
Myndigheter

Framgångssträvare

Budskap

Gör det smarta och må bra av det.

Mindset

Självuttryck

Nytta

Rykte
Framgång
Exklusivt
Mode
Överflöd
Inflytande

Budbärare

Inflytelserika
Attraktiva
Lyckade

Hur går vi vidare?

Omvärldsanalys ska vara ett återkommande inslag i allt utvecklingsarbete. Vi vill utmana stadens verksamheter att reflektera över:

- » Hur påverkar de här trenderna din verksamhet och de mål-grupper ni möter?
- » Vilka utvecklingsbehov identifierar ni för er verksamhet?
- » Vad behöver ni börja göra, förändra eller sluta göra?
- » Vilka möjligheter och potentiella hot ser ni?
- » Vilka andra trender ser ni?

Vi på avdelningen för serviceutveckling, konsument- och medborgarservice, jobbar med att stötta stadens verksamheter med olika verktyg och metoder inom omvärldsbevakning och analys, tjänstedesign och serviceutveckling.

Vi kan hjälpa er att förstå och fånga dagens och morgondagens behov – och hjälpa er med verktyg för utveckling av service och tjänster. Välkomna att höra av er!

Christina Ceder

Telefon: 031-3650941

E-post: christina.ceder@kom.goteborg.se

Gunilla Gudmunds

Telefon: 031-365 09 37

E-post: gunilla.gudmunds@kom.goteborg.se

Niclas Bengtsson

Telefon: 031-365 00 66

E-post: niclas.bengtsson@kom.goteborg.se

